

A XIII. HONVÉDELMI MINISZTERIUM FEJEZET SZEMÉLYI JUTTATÁSAINAK ÉS REÁLKERESETEINEK ALAKULÁSA A 2005-2017. KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN

DEVELOPMENT OF PERSONAL ALLOWANCES AND REAL INCOMES IN THE BUDGETARY CHAPTER XIII. (MINISTRY OF DEFENCE) BETWEEN 2005 AND 2017

KENESSEI Zsolt; PAP Andrea

(ORCID: 0000-0002-4048-755X); (ORCID: 0000-0003-3812-5864)

kenessei.zsolt@uni-nke.hu ; pap.andrea@uni-nke.hu

Absztrakt

Az elmúlt néhány évben a XIII. Honvédelmi Minisztérium fejezetnél az állomány személyi juttatásai nagymértékben megnövekedtek. Köszönhető ez annak, hogy kormánydöntés alapján a katonák illetménye 2015 júliusában egy egyszeri átlagos 30 %-os, majd ezt követően 2019. január 01-jével bezárólag évente átlagosan bruttó 5 %-os mértékben emelkedett, a közalkalmazottak részére pedig a honvédelmi ágazati pótlék került bevezetésre. Ezekre azért volt szükség, mert egyrészt az utolsó jelentősebb bérfelvezetés 2005-2006-ban történt, másrészt a nemzetgazdaságban folyamatosan emelésre került a minimálbér és a garantált bérminimum, melynek következtében a fejezetnél dolgozók bére jóval elmaradt a civil munkaerőpiacon hasonló végzettséggel rendelkező szakemberek jövedelmétől. Cikkünkben azt vizsgáljuk meg, hogy hogyan alakultak a személyi juttatások és az átlagkeresetek 2005-től 2017-ig nominál- és reálértékben, ha bázisnak a 2005-ös évet tekintjük.

Kulcsszavak: személyi juttatás, illetményfejlesztés, reálbér

Abstract

Over the past few years, regarding budgetary Chapter XIII. (Ministry of Defence) the personal allowances of the personnel increased greatly. This is due to the governments decision, as part of the introduction of the new military carrer model, as of July 1, 2015 an average salary increase of 30 % was implemented for the soldiers, later on until January 1, 2019 there was an average of 5% increase every year. For the civil servants, the defence sector supplement was introduced. These were necessary because, on one hand, the last significant wage development occurred in 2005-2006, and on the other hand, the minimum wage and guaranteed minimum wage were constantly increased in the national economy, as a result of which the wage increase of the employees of the Chapter was much lower than that of professionals with similar qualifications in the civil labor market. In our article, we will look at how personal allowances and avrage earning developed from 2005 until 2017 in nominal and real value, using 2005 as base value.

Keywords: personal allowances, salary development, real wages

A kézirat benyújtásának dátuma (Date of the submission): 2019.05.02.

A kézirat elfogadásának dátuma (Date of the acceptance): 2019.06.17.

BEVEZETÉS

2015-ben a katonák illetménye jelentősen megemelkedett. Ebben a cikkben azt vizsgáljuk meg, hogy az említett nagymértékű jövedelemnövekedés, amely az új katonai életpálya modell bevezetésének részét képezte, milyen változást okozott az egyes állománykategóriákban 2017-ig. Azért csak eddig az időszakig, mert a 2018-as zárszámadás még nem áll rendelkezésre a publikáció elkészítésének idején.

Bemutatjuk, hogy 2005-2017. között hogyan alakultak a személyi juttatások a XIII. Honvédelmi Minisztérium fejezetnél (továbbiakban: HM fejezet), továbbá ezen belül a bruttó átlagkeresetek az egyes állománykategóriák esetében. A vizsgálat során a reálkeresetek kiszámításához a 2005-ös évet vettük alapul bázisnak, mégpedig azért, mert 2005-2011. között már analízisra kerültek a jövedelmek ilyen formában egy disszertáció [1] keretében. Az adatok számításánál ugyanazt a módszertant használtuk fel, amely a doktori értekezésben is szerepelt, megteremtve ezáltal a folytonosságot és az összehasonlíthatóságot, továbbá az időbeli színvonal-változás irányát is meg tudjuk határozni az elemzés eredményeképpen.

A SZEMÉLYI JUTTATÁSOK HELYZETE ÉS ALAKULÁSA

Az elmúlt közel másfél évtizedben jelentős keresetnövekedés a katonai állomány tekintetében 2015. július 01-jén történt, amely átlagosan 30 %-os béremelést eredményezett. Természetesen 2005-2015. között is voltak emelések valamennyi állománykategóriában, de olyan kismértékűek, amelyek a fogyasztói árak növekedéséhez képest elenyészőnek tekinthetők. Arra voltunk kíváncsiak, hogy az időbeli színvonal-változás milyen irányban mozdult el 2005-2017. között. Ehhez meg kellett vizsgálnunk, hogy hogyan alakultak a személyi juttatások az elemzésként meghatározott időszakban.

A leíró statisztika eszköztárát felhasználva olyan mutatókat képeztünk, amelyek lehetővé teszik az összehasonlítást, valamint hozzájárulnak az időbeli színvonal-változás dinamikájának bemutatásához. Ilyenek például a dinamikus viszonyszámok közül a bázis- és láncviszonyszámok, továbbá az intenzitási viszonyszámok (fajlagos mutatók: 1 főre jutó személyi juttatás). A fogyasztóiár-index használatával kiszámított reálértékek alakulása (indexálás), valamint a trendvizsgálat, amelynek eredménye hozzájárul, hogy a jövőre nézve is következtetéseket vonjunk le.

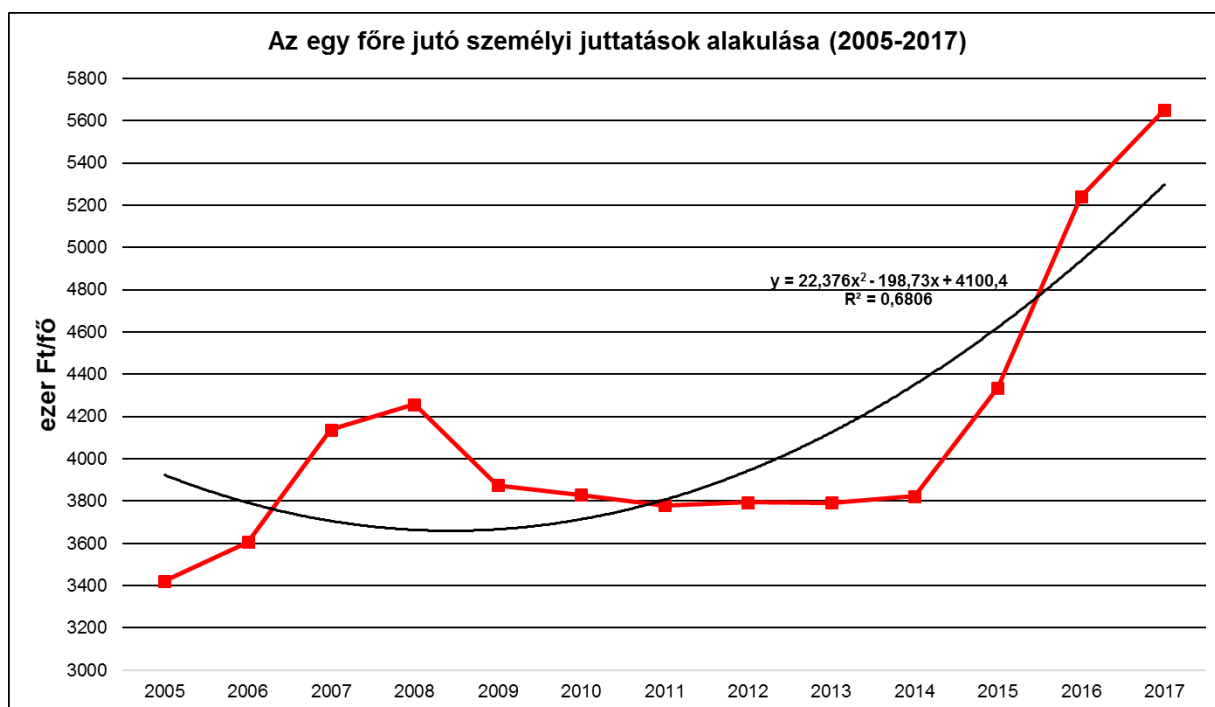
A működési költségvetésből kiemelve, nominál- és reálértékben is megvizsgáltuk a személyi juttatások, mint kiemelt előirányzat teljesítéseit, amelyet a 1. táblázat és 1-2. ábrák foglalnak össze.

Év	Létszám (fő)	Személyi juttatás (eFt)			Összesen	1 főre jutó személyi juttatás összesen (eFt/fő)	Változás nominálértékben (2005=100%)	Változás reálértékben (2005=100%)	Infláció (2005=100%)
		HM	MH	Egyéb szervezetek					
2005	31 394	16 017,7	74 480,7	16 965,4	107 463,8	3423	100,0	100,0	100,0
2006	29 180	13 706,7	74 002,1	17 488,3	105 197,1	3605	105,3	101,4	103,9
2007	25 776	14 446,7	73 551,0	18 654,9	106 652,6	4138	120,9	107,7	112,2
2008	24 944	13 649,4	72 117,9	20 431,7	106 199,0	4257	124,4	104,4	119,1
2009	25 904	13 041,8	68 110,9	19 241,7	100 394,4	3876	113,2	91,2	124,1
2010	26 692	12 881,3	70 040,4	19 274,1	102 195,8	3829	111,9	86,0	130,1
2011	26 292	12 370,3	68 147,0	18 837,4	99 354,7	3779	110,4	81,7	135,2
2012	24 540	9 642,3	65 494,8	17 999,8	93 136,9	3795	110,9	77,6	142,9
2013	24 461	7 187,8	67 263,3	18 326,1	92 777,2	3793	110,8	76,3	145,3
2014	24 043	7 077,9	65 799,4	19 048,0	91 925,3	3823	111,7	77,0	145,0
2015	23 729	8 503,2	73 621,6	20 787,4	102 912,2	4337	126,7	87,4	144,9
2016	24 083	9 042,5	93 398,4	23 757,0	126 197,9	5240	153,1	105,2	145,5
2017	24 928	9 808,4	103 702,0	27 387,8	140 898,2	5652	165,1	110,8	149,0

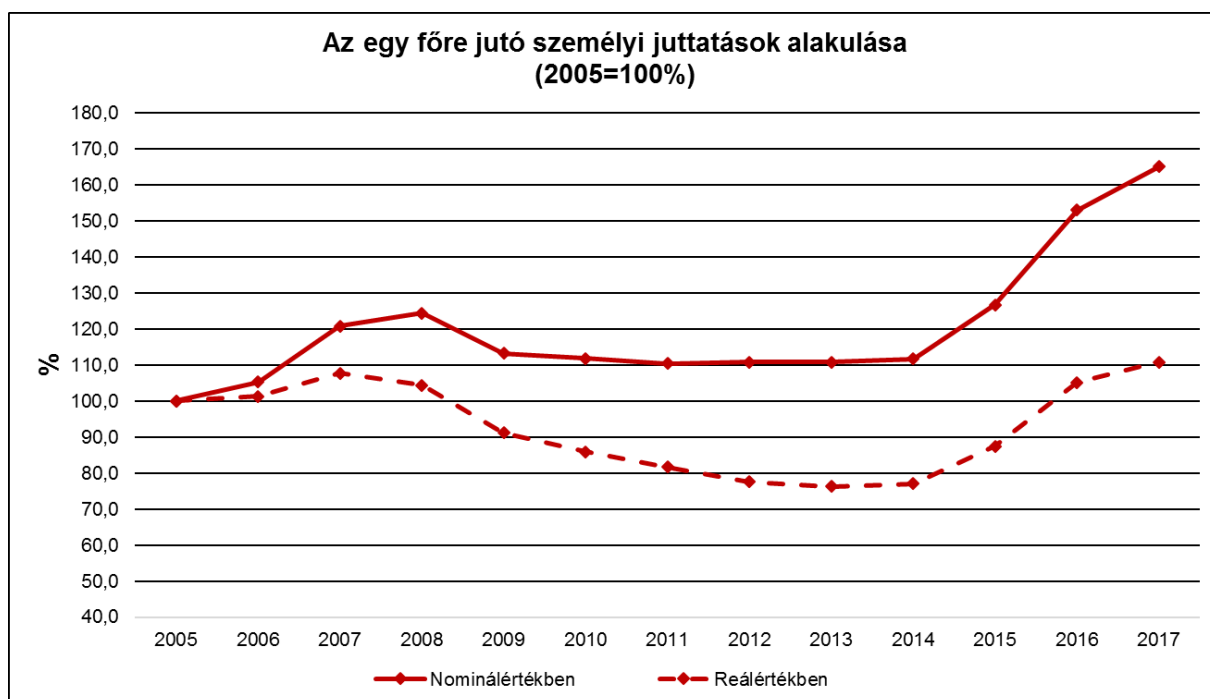
1. táblázat. A személyi juttatások és a létszámok alakulása a vizsgált időszakban (a szerzők saját szerkesztése a [2] és a [3] alapján)

Az egy főre jutó személyi juttatások tekintetében 2008-ig növekedés, majd 2009-től egészen 2014-ig szinte minden évben csökkenés volt megfigyelhető, amely növekedés a kiadások emelkedésével és ezzel párhuzamosan a létszám csökkenésével, míg a csökkenés éppen az ellenkezőjével volt magyarázható. [1] 2015-től a bérfeljesztésnek köszönhetően megindult egy erőteljes növekedés, amely legnagyobb arányban a 2016-os évet érintette, habár a vizsgálat 2017-ig történt (1. ábra), de az emelés 2019. január 01-jével fejeződött be, így hozzájárulva a személyi juttatások további növekedéséhez is.

Ha a nominálértékben történő változást vizsgáljuk, ugyanarra a következtetésre jutunk, mint az előző gondolat. A bázisévhez viszonyítva 2017-re nominálértékben 65,1 %-os növekedés került kimutatásra. Azonban, ha a reálértékeket elemezzük, a változás 2005-höz képest 10,8 %-os növekedést mutat, amely az új életpálya modell bevezetéséhez kapcsolódó béremelésnek köszönhető, ami meghaladta az infláció mértékét, miközben 2013-ban már 22,4 %-os csökkenést tapasztaltunk a bázishoz képest, amelyet az infláció hatása eredményezett. Ezt szemlélteti a 2. ábra is.

1. ábra Az egy főre jutó személyi juttatások alakulása (a szerzők saját szerkesztése a 1. táblázat alapján)

2. ábra Az egy főre jutó személyi juttatások alakulása nominál- és reálértékben (a szerzők saját szerkesztése a 1. táblázat alapján)

Megállapíthatjuk, hogy egy pozitív irányú időbeli színvonal-változás következett be 2005-höz, majd egy viszonylagos stagnáló időszakhoz (2011-2014) képest is. A következő részben elemzésre kerülnek az egyes állománykategóriák jövedelmei és azok változásának okai a vizsgált időszakban.

A KERESETEK VÁLTOZÁSÁNAK HATÁSA A SZEMÉLYI JUTTATÁSOKRA

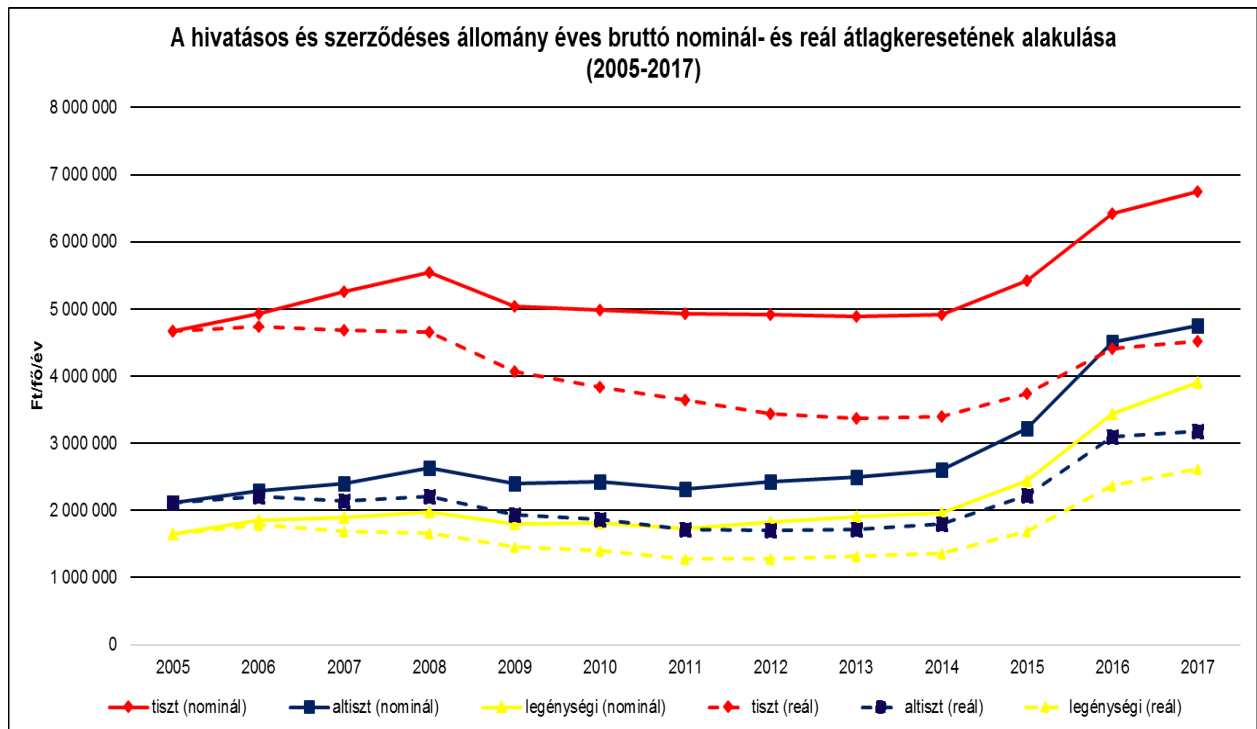
A keresetek változása jelentős hatást gyakorolt a személyi juttatásokra, amelyet az mutat, hogy a nagyarányú létszámcsökkenés sem eredményezett a kiemelt előirányzatban csökkenést (2-3. táblázat). Ugyanis az állomány nominálkeresete 2008-ig növekedett mindegyik állománykategóriában, amely nem csökkentette, hanem közel azonos szinten tartotta a személyi juttatások nagyságát, a létszámcsökkentések ellenére is. 2012-ben az 1 főre jutó személyi juttatások csökkenéséhez az is hozzájárulhatott, hogy az ügyészség állománya átkerült másik tárcához. Mivel juttatásaik átlag felettiak voltak, azonban létszámuk igen alacsony, ebből adódóan hatása nem tekinthető jelentős mértékűnek. 2013-ban egy új állománykategória jelent meg, akik illetménye ugyan elmaradt az átlagtól, létszámuk is igen alacsony volt, de így is lefelé húzhatta az 1 főre jutó személyi juttatásokat. Hatása az előző kategóriához hasonlóan nem jelentős mértékű.

Év	Bruttó nominál átlagkeresetek (Ft/fő/év)						Munkavállalók (bírák, ügyészek, igazságügyi alkalmazottak is 2011-ig)	Munka törvénykönyve szerinti munkavállaló
	Hivatásos és szerződéses tiszti	Hivatásos és szerződéses tiszthelyettes (altiszt)	Szerződéses legénységi állomány	Köztisztviselő (kormánytisztviselő)	Közalkalmazott			
2005	4 672 308	2 118 540	1 643 664	4 252 956	1 861 332	3 932 544		
2006	4 923 946	2 296 791	1 855 947	4 622 083	1 968 376	4 197 006		
2007	5 254 941	2 397 114	1 895 546	5 647 390	2 215 290	4 479 105		
2008	5 539 060	2 630 101	1 981 270	5 928 119	2 452 427	4 825 858		
2009	5 042 942	2 406 930	1 803 707	5 372 335	2 349 031	4 465 335		
2010	4 984 270	2 428 998	1 818 958	4 978 995	2 277 602	4 451 855		
2011	4 923 070	2 321 384	1 728 721	4 284 223	2 177 246	4 568 755		
2012	4 915 468	2 426 114	1 825 939	4 462 881	2 380 951			
2013	4 889 193	2 499 358	1 912 161	4 389 356	2 524 092		2 040 391	
2014	4 918 939	2 599 649	1 965 747	4 589 414	2 633 887		2 169 706	
2015	5 426 213	3 220 472	2 442 197	4 618 199	2 487 255		1 786 000	
2016	6 417 890	4 507 851	3 445 430	4 760 922	2 737 528		2 156 022	
2017	6 743 911	4 747 732	3 906 115	4 810 981	3 115 093		2 006 928	

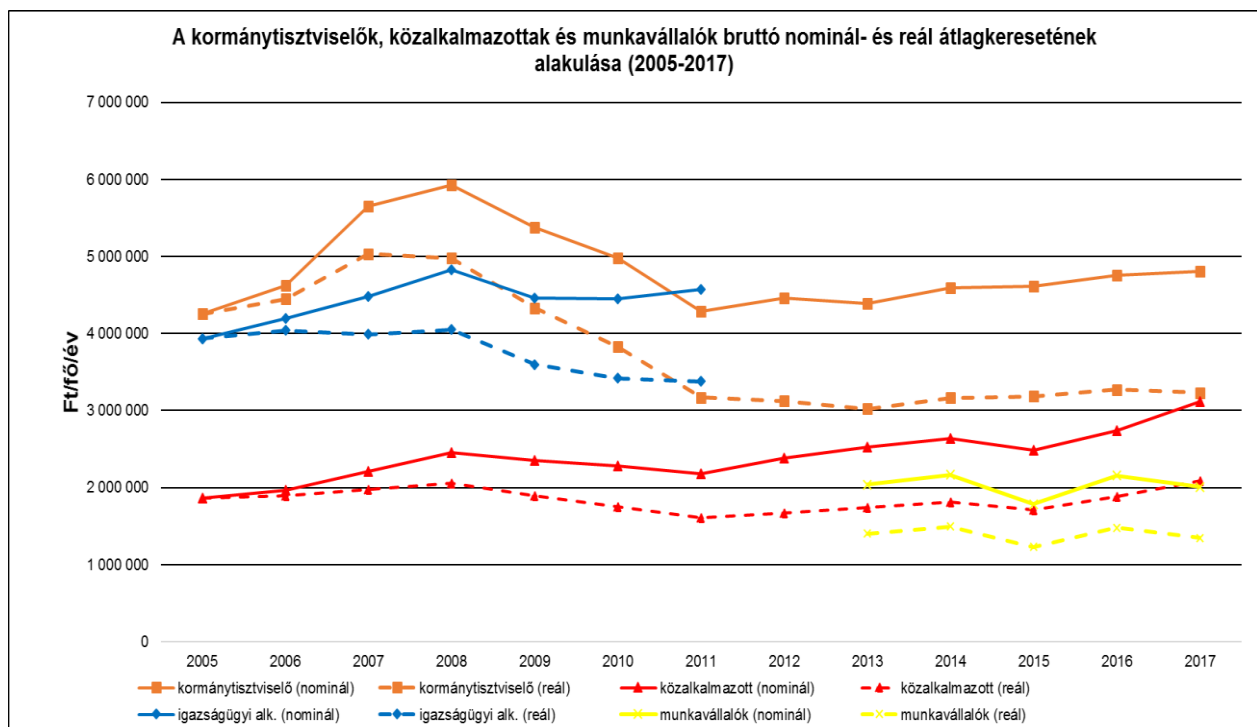
2. táblázat A bruttó átlagkeresetek nominálértékben (a szerzők saját szerkesztése a [2] alapján)

Év	Bruttó reál átlagkeresetek (Ft/fő/év) (2005. évi áron)							Infláció (2005=100%)
	Hivatásos és szerződéses tiszti	Hivatásos és szerződéses tiszthelyettes (altiszt)	Szerződéses legénységi állomány	Köztisztviselő (kormánytisztviselő)	Közalkalmazott	Munkavállalók (bírák, ügyészek, igazságügyi alkalmazottak is 2011-ig)	Munka törvénykönyve szerinti munkavállaló	
2005	4 672 308	2 118 540	1 643 664	4 252 956	1 861 332	3 932 544	100,0	
2006	4 739 120	2 210 578	1 786 282	4 448 588	1 894 491	4 039 467	103,9	
2007	4 683 548	2 136 465	1 689 435	5 033 324	1 974 412	3 992 072	112,2	
2008	4 650 764	2 208 313	1 663 535	4 977 430	2 059 133	4 051 938	119,1	
2009	4 063 612	1 939 508	1 453 430	4 329 037	1 892 853	3 598 175	124,1	
2010	3 831 107	1 867 024	1 398 123	3 827 052	1 750 655	3 421 872	130,1	
2011	3 641 324	1 717 000	1 278 640	3 168 804	1 610 389	3 379 257	135,2	
2012	3 439 796	1 697 770	1 277 774	3 123 080	1 666 166		142,9	
2013	3 364 895	1 720 136	1 316 009	3 020 892	1 737 159		145,3	
2014	3 392 372	1 792 861	1 355 688	3 165 113	1 816 474		149,6	
2015	3 744 798	2 222 548	1 685 436	3 187 163	1 716 532		144,9	
2016	4 410 921	3 098 179	2 367 993	3 272 111	1 881 463		145,5	
2017	4 526 115	3 186 397	2 621 554	3 228 846	2 090 666		149,0	

3. táblázat A bruttó átlagkeresetek reálértékben (a szerzők saját szerkesztése a [2] és a [3] alapján)

3. ábra A hivatásos és a szerződéses állomány éves bruttó nominál- és reál átlagkeresetének alakulása (a szerzők saját szerkesztése a 2. és a 3. táblázat adatai alapján)

4. ábra A kormánytisztviselők, a közalkalmazottak és a munkavállalók bruttó nominál- és reál átlagkeresetének alakulása (a szerzők saját szerkesztése a 2. és a 3. táblázat adatai alapján)

Megvizsgáltuk, hogy évente, melyek voltak azok a lényeges tényezők, amelyek a legnagyobb hatást gyakorolták a személyi juttatásokra a jövedelmek változásán (növekedés, csökkenés) keresztül. Ezek a következők:

- 2005-ben a hivatásos és szerződéses állomány, valamint a köztisztviselők átlagosan 6 %-os, továbbá a közalkalmazottak (továbbiakban: ka.) 4 %-os béremelése és a tervezett 13. havi illetmény kifizetése;
- 2006-ban az átlagos 5 %-os béremelés és az egyes katonai szervezetek magasabb illetménykiegészítési kategóriába történő átsorolása;
- 2007-ben a 13. havi illetmény-előleg 6/12-ed részének kifizetése, illetménykiegészítés növekedése magasabb sorolás következtében, személyi állomány átvétele miatti bérkülönbségek kiegyenlítése, valamint mérséklése;
- 2008-ban a 6 havi illetmény-előleg kifizetése, a hivatásos és szerződéses állomány részére bevezetésre kerülő szolgálati időpótlék, valamint a létszámhiány miatt kifizetett megbízási, túlszolgálati, illetve helyettesítési díjak, továbbá a ka. állomány esetén az illetménynövekedés oka a HM Állami Egészségügyi Központ ka-ainak illetménykorrekciója;
- 2009-ben a HM fejezet átlagában 8,1 %-kal csökkentek az átlagkeresetek – a 13. havi illetmény nem került kifizetésre –, miközben a köztisztviselői illetményalap, az ügyészi alapilletmény, a közalkalmazotti illetménytábla és a pótlékalap változatlan maradt, azonban kompenzálásként a teljes állomány részesült kereset-kiegészítésben az első félévben, míg a második félévben ez már csak egyes kategóriáknak volt finanszírozható a törvényi változások miatt, továbbá az eddig fizetett plusszmunka ellentételezésekénti díj is limitálásra került a második félévre;
- 2010-ben általánosságban az alapok nem változtak 2009-hez képest, azonban összességében csökkenés – függetlenül attól, hogy egyes kategóriákban emelkedett, másokban csökkent az átlagkereset – volt, mégpedig amiatt, hogy az előző évi kereset-kiegészítés rendszere megváltozott;
- 2011-ben miközben az illetményalap, az illetménytábla és a pótlékalap az előző évihez képest nem változott, mégis egyes kategóriákban csökkenés, míg másokban növekedés volt, összességében azonban csökkenés mutatható ki, amely egyrészt a kereset-kiegészítés megszűnésének, másrészt a törvényi változásoknak tudható be;
- 2012-ben az előző évihez képest az alapok nem változtak, de a tisztek esetében csökkent a kereset (a tisztek kiválása miatt), a többi állománykategóriánál nőtt, összességében növekedett, amely a kereset kompenzáció további folyósításának köszönhető;
- 2013-ban a 2012-es évhez hasonlóan az alapokban nem történt változás, miközben a keresetek a kormánytisztviselőknél és a tiszteknél tovább csökkentek (kiválás miatt), a ka-nál az egészségügyi dolgozók illetményének köszönhetően, míg az altiszti és a szerződéses legénységi állománynál a kifizetett túlszolgálati és készenléti díjak miatt volt növekedés;
- 2014-ben az eddigiekhez hasonlóan az alapok változatlanok maradtak, azonban valamennyi állománykategóriánál nőtt az illetmények, az altiszti és a szerződéses legénységi állomány részére kiegészítő juttatásként 10 000 Ft/hó/fő került biztosításra, más állománykategória esetében a törvényi változások hatása miatt következett be a növekedés;
- 2015-ben az előző évhez viszonyítva a tárgyévben a köztisztviselői illetményalap, a közalkalmazotti illetménytábla és pótlékalap nem emelkedett, viszont a Kormány döntése értelmében a katonáknál július 01-jei hatállyal átlagosan 30 %-os illetményfejlesztés került végrehajtásra, míg a közalkalmazottak esetében bevezetésre került a honvédelmi ágazati pótlék (2015. 07. 01-jétől 8 450 Ft/hó), ezen törvényi kereteken túl is emelkedtek az illetmények, mégpedig azért, mert a határmenti feladatok ellátásába bevont állomány részére túlóra és egyéb pótlékok kerültek kifizetésre;

- 2016-ban az alapok az előző évekhez hasonlóan nem változtak, azonban január 01-jével a katonáállomány esetében tovább folytatódott az illetményfejlesztés, így átlagosan 5 %-kal nőttek a bérek, a ka-nál pedig az ágazati pótlék összegének változása (16 900 Ft/hó) eredményezett növekedést. Az egészségügyben dolgozók bérfejlesztése is megtörtént, továbbá a legénységi állományú katonáknál bevezetésre került a munkaező-piaci pótlék, valamint a törvényi kereteken túl is történt kereset növekedés az előző évhez hasonlóan;
- 2017-ben csak annyi változás történt, hogy a szerződéses legénységi állomány, valamint a nem a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (továbbiakban: NEAK) által finanszírozott egészségügyi dolgozók részére bevezették a kiegészítő illetményt, illetve befolyásolta még a keresetek alakulását a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum jelentős emelkedése is. [2]

A táblázatok és az ábrák adataiból az is látszik, hogy 2012-2013-ban változás következett be egyes állománykategóriákban, amelynek az oka az volt, hogy 2012-től a Katonai Ügyészség személyi állománya átadásra került a Magyar Köztársaság (Magyarország) ügyészi szervezetébe. 2013-tól a szervezeti korszerűsítés következtében a visszavett rekreációs tevékenység elvégzése érdekében egy új állománykategória került bevezetésre, mégpedig a munkavállaló.

A 3-4. ábrákból az is kitűnik, hogy 2009-től csökkenés következett be valamennyi állománykategória esetében nominál- és reálkeresetben egyaránt. 2012-től 2014-ig egy viszonylagos stagnálás mutatkozott mind a személyi juttatásokban, mind pedig az átlagkeresetekben, majd 2015-től egy erőteljes növekedés figyelhető meg. Ezek okai a fentebb említettekre vezethetők vissza. A vizsgált időszakban a legnagyobb mértékű emeléshez nominál- és reál átlagkereset tekintetében is az altiszti és a szerződéses legénységi állomány jutott.

Összességében tehát elmondható, hogy az időbeli színvonal-változás pozitív irányú volt nominál- és reál átlagkeresetek tekintetében egyaránt, de ha nem lett volna a 2015. évi életpálya modell bevezetés, akkor az átlagkeresetek nominálértékű stagnálása, vagy minimális arányú növekedése folytatódott volna tovább, reálértékben pedig további csökkenés lett volna megfigyelhető 2005-höz képest szinte valamennyi állománykategória esetében.

A kapott eredmények után kíváncsiak voltunk arra is, hogy a nemzetgazdasági átlagkeresetekhez képest hogyan alakultak a fejezet keresetei, amelyet a következő fejezetben mutatunk be.

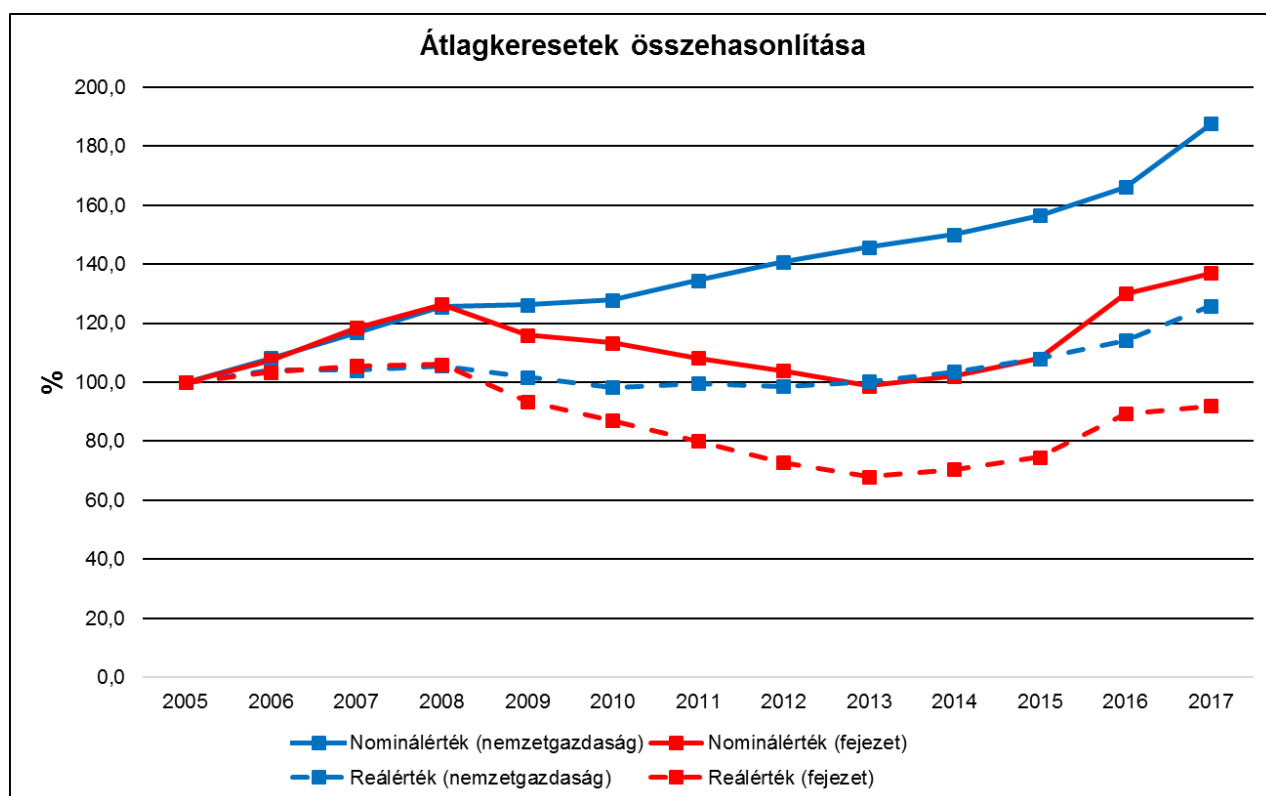
A NEMZETGAZDASÁG ÉS A FEJEZET ÁTLAGKERESEINEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Az előző részben kimutattuk, hogy a XIII. Honvédelmi Minisztérium fejezetnél az átlagkeresetek nominál- és reálértékben is emelkedtek 2005-höz képest, de célszerű ezt a nemzetgazdaság adataival is összehasonlítani. Ezt mutatja be a 4. táblázat és az 5. ábra. A tárcánál az éves adatok kiszámításához nem a súlyozott adatok kerültek figyelembe vételre, hanem az éves jövedelmek egyszerű számtani átlagát határoztuk meg, mivel az állománykategóriánkénti létszámadatok nem álltak rendelkezésre.

Év	Nominál éves bruttó átlagkereset a nemzetgazdaságban (Ft/fő)	Nominál éves bruttó átlagkereset a fejezetnél (Ft/fő)	Infláció (2005=100%)	Változás nominálértékben a nemzetgazdaságban (2005=100%)	Változás nominálértékben a fejezetnél (2005=100%)	Változás reálértékben a nemzetgazdaságban (2005=100%)	Változás reálértékben a fejezetnél (2005=100%)
2005	1 900 116	3 080 224	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2006	2 056 212	3 310 692	103,9	108,2	107,5	104,2	103,4
2007	2 220 204	3 648 231	112,2	116,8	118,4	104,1	105,6
2008	2 387 568	3 892 806	119,1	125,7	126,4	105,5	106,1
2009	2 398 044	3 573 380	124,1	126,2	116,0	101,7	93,5
2010	2 430 300	3 490 113	130,1	127,9	113,3	98,3	87,1
2011	2 557 128	3 333 900	135,2	134,6	108,2	99,5	80,1
2012	2 676 720	3 202 271	142,9	140,9	104,0	98,6	72,8
2013	2 768 568	3 042 425	145,3	145,7	98,8	100,3	68,0
2014	2 852 340	3 146 224	145,0	150,1	102,1	103,5	70,4
2015	2 975 088	3 330 056	144,9	156,6	108,1	108,1	74,6
2016	3 158 052	4 004 274	145,5	166,2	130,0	114,2	89,3
2017	3 564 204	4 221 793	149,0	187,6	137,1	125,9	92,0

4. táblázat A nemzetgazdaság és a fejezet éves átlagkereseteinek összehasonlítása (a szerzők saját szerkesztése a [2], a [3] és a [4] alapján)

5. ábra Átlagkeresetek összehasonlítása (a szerzők saját szerkesztése a 4. táblázat alapján)

A nemzetgazdaság és a fejezet átlagkereseteinek összehasonlítása során kimutattuk azt, hogy ha csak a fejezet jövedelmeit vizsgáljuk, akkor jónak tekinthető a növekedés, azonban, ha a nemzetgazdasággal hasonlítjuk össze az emelkedéseket, már nem mondható el ugyanez. A kapott eredményeket elemezve a nemzetgazdaságban nominálértékben 87 %-os, ezzel szemben a fejezetnél mindössze 37 %-os növekedést, reálértékben az előbbinél 26 %-os növekedést, míg az utóbbinál 8 %-os csökkenést tapasztaltunk. A táblázat adataiból is látszik, hogy a nemzetgazdaságban nominálértékben közel 50 %-kal, míg reálértékben majdnem 34 %-kal volt nagyobb a növekedés a fejezethez képest ugyanazon időszak alatt. Tehát, amíg a tárca mutatóit önmagukban jónak ítéltük meg, addig összevetve a nemzetgazdaság adataival már árnyaltabb képet mutatnak. Ez azt is jelentheti, hogy nem véletlenül történhettek létszámcsökkenések a

fejezetnél, hiszen a nemzetgazdaság más szektoraiban több jövedelmet kaptak a foglalkoztatottak, mint itt. Ezáltal a tárca munkaerőpiaci vonzereje csökkent.

ÖSSZEGZÉS

A leíró statisztika eszköztárát alkalmazva olyan mutatókat képeztünk és használtunk fel, amivel képesek voltunk bebizonyítani azt, hogy az átlagkeresetek és ezzel összefüggésben a személyi juttatások pozitív irányú színvonal-változása következett be a vizsgált 13 év alatt, függetlenül attól, hogy voltak csökkenések és stagnálások. Azonban az utolsó fejezetben történt összehasonlítás azt is bebizonyította, hogy amit mi jónak véltünk, már kevésbé tekinthető annak, hiszen a nemzetgazdasági átlagkeresetek növekedése jóval meghaladta a fejezetnél tapasztalható változást. Továbbá megállapítható az is, hogy a kormányzati döntések nagyban befolyásolják a jövedelmek alakulását pozitív és negatív irányban egyaránt, amelyet alátámaszt a 2015-ös új katonai életpálya modell bevezetése, vagy a 13. havi illetmény eltörlése.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Pap Andrea őrnagy: A Honvédelmi Minisztérium gazdálkodásának aspektusai a 2005-2011. közötti időszakban doktori (PhD) értekezés, Nemzeti Közszerológiai Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola, Budapest, 2013.
- [2] Szöveges beszámoló jelentés a XIII. Honvédelmi Minisztérium fejezet 2005., 2006., 2007., 2008., 2009., 2010., 2011., 2012., 2013., 2014., 2015., 2016. és 2017. évi költségvetésének teljesítéséről
- [3] https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qsf001.html letöltve: 2019.03.08.
- [4] https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_hosszu/h_qli001.html letöltve: 2019.06.05.